

יהדות באהבה

שירת מרים והנשים -
איך הופכים מר למתוק?
הרב און טרבלסי

1

הרצון
הרב דוד לנדאו

לסוסתי ברכבי פרעה
דמיתך רעיתי
הרב יורם אליהו
בעל שאלה
הרב איל ורד

3

השדר שמעבר למילים
נתן קוטלר
מה בין מכות מצרים לקריעת ים סוף
להבנת גאולתנו?

4

קום והתהלך בארץ
מילות פרידה מיורם טהרלב ז"ל
הרב ליאור לביא

5

הפתח לתקשורת נכונה
אסתר אברהמי
טבע ארץ־ישראל / שיר / יפה

6

החל משבוע הבא - חפשו את הגיליון המשודרג שלנו...

נכון לעכשיו

פירותיה המתוקים של הארץ

על הסימן לקץ הגלות וגאולתן של ישראל "אמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה שנאמר 'ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשא' לעמי ישראל כי קרבו לבוא" (סנהדרין צח א; יחזקאל לו ח). מפרש רש"י: אין לך קץ מגולה מזה: כשתיתן ארץ ישראל פריה בעין יפה אז יקרב הקץ ואין לך קץ מגולה יותר. ואכן אנו זוכים לראות עין בעין כיצד ארץ ישראל אשר רק לפני כמאה שנה היתה שוממה כמעט מיושבה, היום היא פורחת ונותנת פירותיה בעין יפה ובשפע, לא רק לעם ישראל השב לארצו אלא גם מייצאת את פירותיה המשובחים והמתוקים למדינות רבות.

נכון לעכשיו, בט"ו בשבט נוהגים על פי מסורת ישראל להרכות באכילת פירות למיניהם. ויש המקפידים לאכול דווקא מפירות ארץ ישראל, שבאכילתם אנו מגלים חיבה ואהבה לארצנו שהיא בבחינת ארץ זבת חלב ודבש, הנותנת פירותיה המתוקים והמאירים לעם ישראל הקם לתחיה. תחיית עם ישראל הולכת ומתמשכת ולא ירחק היום ויתקיים גם המשך נבואתו של הנביא יחזקאל אשר ניבא שנקום לתחיה כעצמות היבשות הקורמות עור וגידים ובשר - הוא השלב השני של תחיית עם ישראל בארצו כהמשך לתחיה הפיזית - התחייה הרוחנית כפי שניבא "וקיבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם... וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם... ונתתי לכם לב חדש ורוח חדש אתן בקרבכם", ותתקיים בנו הבקשה "השיבנו אבינו אליך ונשובה חדש ימינו כקדם".

מהמצפה לישועה השלמה

ז'ר הנק' בי"א

מכון מאיר על רבניו ותלמידיו
משתתפים בצערם של בני משפחת ונגרובסקי
עם פטירתו של אבי המשפחה היקר

ר' זליג יצחק ונגרובסקי ז"ל

איש המעש, המידות והחסד
ידיד נאמן למכון מאיר, אוהב תורה ולומדיה

בנחמת ציון וירושלים תנוחומו
הרב דב ביגון ובית מכון מאיר

בית הספר התורני סביבתי מצפה רמון

חנוך לנער

הכינוס השנתי ה- 15 בנושא חינוך ילדים
לזכרו ולעילוי נשמתו של הילד הרך והטהור

משה יהודה דביר ז"ל
במלאת 24 שנה לפטירתו

יום העיון יעסוק בנושא:

חינוך להכרת הטוב

יערך ביום ה' י"ח שבט תשפ"ב
בית המדרש הישן של מכון מאיר

15:40 מנחה

16:00 הרב יורם אליהו

17:00 הרב צבי קוסטינר

18:00 הרב מישאל רובין

19:00 הרב דוד גיהמי

הכניסה לבעלי תו ירוק ומסכה. עזרת הנשים פתוחה
אם יהיה שינוי בהנחיות נעדכן באתר של מכון מאיר

משפחת דביר
מצפה רמון

שירת מרים והנשים - איך הופכים מר למתוק?

היתה באר מספקת את ישראל⁴. השל"ה הקדוש⁵ מבאר שזו הסיבה ששירתן של הנשים נאמרה בלשון זכר. הזכר הוא הפועל האקטיבי והנקבה נפעלת. **הנהגת הנשים המלאה אמונה ופעלתנות לקידומה של יציאת מצרים היא זו שדחפה את הגאולה.** עוד לפני שיצאו ממצרים האמינו הנשים שה' יעשה לישראל נסים ולקחו עמם כלי נגינה. אמונה מלאה פעלתנות זו היא בעצמה הולידה את הגאולה: "ומצינו מדה זו בנשים יותר מבאנשים. ובזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים כי האמינו בה' ולקחו תופים ומחולות, כי האמינו בתשועת ה' אשר יעשה להם. ונתהפכו הנשים לגבורות האנשים להיותם אמיצי לב והאנשים להנשים. על כן באנשים כתיב לשון נקבה ובנשים לשון זכר". שירתן של הנשים אם כן הייתה מעולה יותר, שמעוצם ביטחונן ב-ה' הן הקדימו את השירה לנס. לכן מרומז בה שם ה', שמניין המילים בשני פסוקי השירה הוא עשרים ושש כנגד שם הויה. גם ההפטרטה מבטאת את חשיבות שירתן. הפטרטה בשלח היא גם שירה של אישה, שירת דבורה. הסיבה שלא נבחרה מהתנ"ך שירת של גבר כדוגמת שירת דוד⁶ היא משום ששירת הנשים על הים היתה חשובה יותר משירת הגברים. **אמונה פועלת היא סוד הפיכת המר למתוק. ללמוד ממרים והנשים להתחיל לשיר עוד לפני שקרה הנס.**

1. לחלק מהמפרשים גם מחולות הכוונה לכלי נגינה.
2. יד, טו
3. פסיקתא רבתי פרשה טו
4. תוספתא סוטה
5. פרשת בשלח תורה אור, ג
6. שהיא הפטרטה שביעי של פסח

על ידי משה התקיימה במלואה. לכן שם מדגישה התורה שמרים היא אחות אהרון. אמונתה של מרים היא אמונה אקטיבית פועלת, לכן היא אינה מניחה לאביה להרים ידיים. ואמונה זו עצמה הביאה ללידת הבן שהושיע את ישראל. גם כלי הנגינה שליוו את שירת הנשים מבטאים אמונה פועלת ויוצרת. לא במקרה לנשים היו תופים ומחולות ולא לגברים. חז"ל אומרים שהנשים במצרים האמינו בכל לבן שה' עתיד לעשות להן נסים, לכן הוציאו יחד עמן כלי נגינה לשורר לו ולשבחו. אמונה שמלווה במעשים המורים עליה היא בעצמה מחוללת את הישועה. מרים נקראת על שם המרידות שסבלו ישראל במצרים. "עיקר שעבודן של ישראל לא היה אלא שמונים ושש שנים משעה שנולדה מרים. ולמה הוא קורא אותה מרים - לשון מירור הוא כמו שנאמר וימררו את חייהם"³. אף שהמרור רמזו בשמה, מרים נחושה להפוך את המר למתוק. היא מחזקת את ידי אביה שיש לפעול בשביל הגאולה, ולקחת ביציאת מצרים תופים וכלי נגינה. בזמן התגשמות הנבואה של מרים, היכולת להפוך מר למתוק באה לידי ביטוי בשירתה. בלידתה היו המים מרים. המים, היאור, היה מקום המוות של ישראל ואף משה נזרק אליו. **לכן מרים נקראת מרים-ים. ובכוח האמונה הפועלת שלה היא הפכה את המרידות לרוממות. מרידות המים הופכת להתגלות רוממות ה'-ים, "סוס ורוכבו רמה בים".** בעומק הצרה שם נמצאת הישועה. במים המרים נמצאת המתקנות והברכה היותר גדולים. ובזכות שהמתיקה את המים שהיו מרים בשמה, זכתה ששונה ישראל ארבעים שנה מים מתוקים בזכותה. "כל זמן שהייתה מרים קיימת

שירת הנשים מיוחדת בכך שלוותה בתופים ומחולות לעומת שירת הגברים שהייתה שירה בלבד ללא כלי נגינה. עובדה מפתיעה נוספת ישנה בשירת הנשים שנאמרה בלשון זכר "ותען להם מרים", "להם" ולא "להן". ולעומתה שירת הגברים נאמרה בלשון נקבה אשירה לה'. "אשירה" - בתוספת ה' שהיא סיומת נקבה. וצריך להבין את הדבר. כאשר בני עמנו כלואים בין המצרים לבין הים עמד משה בתפילה. ה' פונה אליו בשאלה שבמבט ראשון נראית תמונה "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו". ולכאורה דברי ה' אינם מובנים, אם עמ"י נמצא בצרה גדולה הדבר הנכון שעל משה לעשות הוא להתפלל לה' שיושיע אותם. אלא כאן מתגלה רצון ה' בהנהגת ישראל. משה סבר שעל העם להתייצב ולחכות בצורה פסיבית לישועת ה', "התייצבו וראו את ישועת ה'". אך ה' **מחנך לאמונה אקטיבית בה בני ישראל פועלים לקדם את הישועה במעשיהם.** ובלשון רבינו בחיי²: "מה תצעק אלי - כלומר אין הדבר תלוי בי אלא בישראל. דבר אל בני ישראל, שהם עתיד להיקרע מפניהם ויבטחו ומיד היו נוסעים". תיאור שירת מרים והנשים פותח בעובדה שמרים היא אחות אהרון. את משמעות הידיעה הזו מסביר רש"י שמרים התנבאה על לידתו של משה בזמן שהייתה רק אחות אהרון: "עתידה אמי שתלד בן שיושיע את ישראל". לאחר גזירת פרעה להשליך את הבנים ליאור, עמד עמרם אביה שהיה גדול הדור וגירש את אשתו וכך עשו שאר העם. מרים טענה מולו שגזירתו קשה משל פרעה. עמרם השתכנע החזיר את אשתו ומהם נולד משה. בקריעת ים סוף נשלמה נבואתה שאז המצרים טבעו בים וישועת ישראל

הרב דוד לנדא

ממשנת הרצי"ה

הרצון

עולם ומלואו, להנהיג את האדם ואת האנושות. הנהגת העולם צריכה להיות מהמקור האמיתי, מהגבורה האמיתית, מהחינוך האמיתי, המקיפה, ממקור הדעת העליונה, - שממנה נמשך הרצון. זה החילוק! אם הרצון מתחיל מעצמו, באיזה מין נוסחה אנושית, לעומת המקוריות החינוכית הבריאה של יוצר האדם, בורא עולם - זה בהכרח יתגלה בסוף, מתוך כך נמשכים בלבולים וסיבוכים במשך הדורות. "ממשלתך בכל דור ודור"⁵, ריבוננו של עולם מנהיג את הדורות, מ"אתה הוא ד' האלקים אשר בחרת באברהם", ועד מלכות ישראל בבית ראשון ובבית שני, אך בינתיים מופיע מלל דברים ומליצות. ומה יהיה עם העולם, עם סדרי ההיסטוריה? זה מוכרח להסתדר סוף סוף, דרך סיבוכים קשים מאוד, מוכרח להופיע אור חדש!⁶

ממרום הדעת, ממרום דבר ד' העליון, יש המשך על כל החיים. ישראל, הלב שבאומות², מיוחד בזה, ומהלב שבאומות נמשך הדופק וזרם החינוכיות לכל האנושות כולה, מתוך המקור של אורייתא וישראל, מהמקור האלוקי העליון, מתוך המקור של אשת חיל הנאמנה, כנסת ישראל. רבי חיים בן עטר, היה גאון וקדוש פלאי, בעל שפה מיוחדת. בתוך דבריו, לפעמים הוא מדבר מעניין ישראל, וכך הוא מתבטא: "אשרי עולם שאומה זו בתוכו"³. זה צודק, נכון ואמיתי: אומה זו, כנסת ישראל, אשת חיל זו, בה מתקיים "ושכנתי בתוכם"⁴, שכנית ד' בישראל, יש לה ערך לעולם כולו, ערך של לב ושל מוח.

במשך מאות שנים הזדמנו סיבוכים של פראיזולוגיה, מילים סנטימנטליות, מחשבות או הרגשות ללב אנוש. מה שיש בלבב אנוש איננו מודרך ממקור הבריאה, איננו מודרך ממקור הבורא, איננו ממקור תורת אלקים חיים, ולכן איננו מתוך הגבורה המסדרת, שיש לה הכוח להנהיג

הרצון שבאדם הוא הרגשותו מצד הפעילות, המעשה והנהגת החיים; הפצת אור על מהלך החינוכיות של האדם במעשיות, לאור השכל, לאור התורה. יש כמה פרקים ב'אורות התשובה' בעניין הרצון, הכוונתו אל הטוב, בבחינת "עשה רצונו כרצונך"¹. הרצון הטוב הוא כוח חשוב. הרצון שייך לערך מעלת האדם, אם הוא מצליח לכוון למקור הרצון, הרצון הוא נטייה נפשית פסיכולוגית חשובה מאוד. ההמשך העיקרי של הרצון הוא המרץ של האדם לפעילות. הרצון צריך להיות מואר באור התורה, באור השכל הקדוש, באור שכל של תורה, באור הדעת, באור החכמה. הרצון לבדו הוא מילה פראיזולוגית [מליצה נבובה], שטחית, סנטימנטלית. סנטימנטליות אינה תורה! היא אינה תורה מן השמים! הנפקא מינה היא לגבי מה שנמשך מהרצון, סידור הנהגת כל האנושות כולה, כל האדם כולו וכל החיים כולם. ממקור בורא עולם, ממקור תורה מן השמים, יש המשך של גבורה, המרוכזת באומה המיוחדת.

1. אבות פרק ב' משנה ד'.
2. כוה"ק מאמר ב' ל"ז מ"ב.
3. אור החיים שמות י"ט ד'.
4. שמות כ"ה ח'.
5. תהלים קמ"ה י"ג.
6. ע"פ שיחות הרצי"ה אורות, ישראל ותחייתו פרק י"ט עמ' 351, 364-365.

לחם מן השמיים כדברי משה, או 'מן' כדברי העם?
הקדוש ברוך הוא מכריע כדברי העם.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח צִנְצָנָת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מֵלֶא
הַעֹמֵר מִן הַנֶּחֱזֵק אֹתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמַרְתּ לְדֹרֹתֵיכֶם:
כִּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶל מֹשֶׁה וַיִּנְחֵהוּ אֱהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת
לְמִשְׁמַרְתּ:

צנצנת מן - למשמרת לדורות לפני ה'.

עוד לפני שניתנה התורה וניתנו הלוחות וניתנו
ההלכות - ניתנה השאלה. כשער לחירות.

היא המבוא להכל. היא המעבר מעבדות לחרות.
היא הופכת את הדברים לפנימיים. היא מניחה שיש
סיבה, יש ממי לבקש סיבה. היא רוצה עולם עם
משמעות. ולכן היא באה לעולם - השאלה.

מן הוא. כביכול - כלפי שמיא. הוא בעל השאלה...

ואף אנחנו הולכים בדרכיו להיות לא [רק] בעלי
תשובה. אלא בעלי שאלה.

הם באמת לא ידעו. משהו מוזר עטף את כל המרחב סביבות המחנה. זרעים זרעים לבנים כמו גושי ברד עגלגלים התפזרו סביב המחנה לפנות בוקר. 'מִן הוּא' שאלו איש את רעהו. מהו הדבר הזה? מבוהלים באו אל משה, נכנסים איש לשפת רעהו ומספרים למשה שיש משהו מוזר, משונה, לא ברור סביבות המחנה.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נֹתֵן ה' לָכֶם לֶאֱכֹלָהּ.
יֵשׁ לֶחֶם וּמַעֲתָה לֹא יִחְסַר לָנוּ מִזֶּמֶן.

אך מה יהיה שמו?
לכאורה השם ברור - לחם. לחם מן השמיים. כך
אכן קורא לו משה.
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' מִלֵּא הַעֲמֹד
מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן יֵרְאוּ אֶת הַלֶּחֶם
אֲשֶׁר הֵאֵלֵלִי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם:
מובן וברור.

אך בני ישראל עושים כאן מרד קטן וקוראים ללחם הזהו בשם אחר. מאוד מפתיע.

וַיִּקְרָאוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁמוֹ מִן הַזֶּרַע גֶּד לֶבָן וַיִּטְעֻמוּ כַּצִּפִּיחַת בְּדִבְשׁ:

זהו שם מוזר מאוד. הרי המילה 'מן' פירושה שאלה. למה לקרוא למשהו על שם השאלה שקדמה לו?

מהעולם הזה בלי ברכה כאילו גוזל את הקב"ה וכנסת ישראל, "והביאור שהקב"ה נדרש לכך להשפיע ברכה על-ידי מה שמברכים על ההנאה, במה שנהנים בלא ברכה ממעטים ההשפעה וכאילו גוזל הקב"ה וכנסת ישראל שרוצה (הקב"ה) להשפיע למקבלי ההשפעה". הקב"ה רוצה להשפיע טוב בעולם והוא משפיע את השפע הזה דרך עם ישראל, מצד זה דימה אותם לסוס ברכי פרעה, שעל ידי הסוס ומסירותו לאדונו יכול הרוכב לבצע את משימתו, כך הקב"ה, הוא רוכב שמים, הוא מתגלה במלוא שפעו על ידי מעשה המצוות וברכותיהם של ישראל. על זה אומר משה רבנו, רוכב שמים בעזרך, שמים הכוונה לכל הגלגלים והמזלות, **"והקב"ה רוכב עליהם ומנהיג הטבע בהשגחה פרטית לפי עבודת ישראל בקורבנות או בתפילה, ובזה עוזרים כביכול את המשפיע יתברך, כי כך יסד מלכו של עולם.. נמצא הקב"ה 'רוכב שמים' היינו מנהיג הטבע, 'בעזרך', בעזר ישראל בתפילה".** ברכותיהם ותפילותיהם של ישראל גורמים להופעתו והשפעתו הטובה של הקב"ה על העולם כולו.

בכסוסק הראשון של שירת הים אומרים משה ובני ישראל, "אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים", מרים הנביאה יוצאת עם הנשים בתופים ובמחולות, "ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים". לומד מכאן הנצי"ב "זהו תמצית השירה כמוכח משירת הנשים". ויש להבין ממה מיוחד בדימוי הזה של סוס ורכבו שאליו מדמה הקב"ה את הקשר שלו לעם ישראל בשיר השירים? מבאר הנצי"ב, שכמו שהסוס במלחמה נשמע לרוכבו, כך איש החיל, הלוחם, הוא כסוס לאדוניו ללכת באש ובמים, מפקדו של הלוחם הפשוט, הוא כסוס לפני שר האלף, ושר האלף הוא כסוס לראשי הצבא וכך למעלה עד פרעה עצמו, שהם היו מוכנים ללכת באש ובמים לעשות את רצון מלכם, ולפרעה עצמו יש השר העליון שרוכב על המערכה העליונה של פרעה ולאותו שר עליון, כל המערכה היא כסוס, שכולם עושים את רצונו, ובני ישראל משבחים את ה' שאת כל אלה רמה בים, 'כי גאה גאה. ה' הוא גאה על כל גאים וכולם כנועים לרצונו.

על-פי זה, אומר הנצי"ב, יתבאר הפסוק בשיר השירים (א, ט), **"לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי"**, שכמו שהסוס ברכבי פרעה מבטא את הנהגת המלוכה בכללה, **"כך ישראל המה סוס של הקב"ה כביכול שעל-פי מעשיהם ווההשגחה שעליהם מנהיג (הקב"ה את) העולם"**. הנצי"ב מרחיב רעיון זה בפירושו המיוחד לשיר השירים 'רינה של תורה' וכך הוא כותב, "שאמר הקב"ה דכמו הסוס שברכבי פרעה, היינו הנמשכים אחר רוכביהם, והרוכב מנהיג דעתו וגדולתו על-ידי הסוס שתחתיו..." על ידי הסוס יכול הרוכב לבצע את מהלכיו ודרכי המלחמה שלו, אומר הקב"ה לעם ישראל **"כך דמיתך רעיתי, אתה (עם ישראל) נמשך אחרי ואני מנהיג את העולם על ידי מעשיך וברכותיך"**. וזה הפירוש גם בברכותיו של משה לישראל שאומר (דברים לג, כז), **"אין כאל ישורון רוכב שמים בעזרך"**, שהקב"ה רוכב על גלגלי הטבע המכונים שמים בעזרתם של ישראל על-ידי הברכות והתפילות שלהם. לכן נאמר במסכת ברכות, שמי שנהנה

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת

חנה בת ואסי זצ"ל

נתבש"מ ב ט' בשבט התש"ע. תנצב"ה

ר' אברהם בן זמרדה זצ"ל

נתבש"מ ב ז' שבט התשנ"ז. תנצב"ה

הקדמת 'שיעורי הלכה': השדר שמעבר למילים

סדרת 'הקדמות לאמונה' נתן קוטלר

בשרטוטי פניו ותנועות גופו ואבריו, ולא רק ע"י תנועות ובטויים שאפשר להשיג בחוש, אלא באמת חודר זה דרך כל מהותו ומזהיר דרך כל גופו. והתלמיד יכול להשיג זה ולקלוט בנפשו רק ע"י התדבקותו וקורבת נפשו להרב, ובשעה ששומע דברי הרב בראותו דמות דיוקנו, הרי הוא מרגיש מה שכלב רבו ושומע שפת נשמתו ואז הוא מרגיש צורת החכמה ע"י שפת הנשמה הנמסרת מנשמת הרב לנשמת התלמיד בלי אומר ודברים".

ספר תורה חי

בסיפור שפתחנו בו על אביו של המהרי"ל בלוח מסופר שחלם שנמסר בידו ספר תורה. באמת רב דומה לספר תורה כי בספר תורה יש משמעות לא רק לאות הכתובה, אלא גם לאות הנשמעת. "שכל אות מאותיות התורה יש לה שני בחינות קדושות ממש ענין הכתיבה שנכתב באצבע אלקים וענין קדושת הקריאה שדיבר הקדוש ברוך הוא עם משה וכדכתיב 'אֶחָת דְּבָר אֱלֹקִים שְׁתֵּים זֹו שָׁמַעְתִּי' (תהלים סב, יב) ורואין את הנשמע ושומעין את הנראה" (פני יהושע קידושין ל, א). הקשבה אמיתית אינה רק למילים עצמן, אלא למנגינה שמתנגנת מאחורי המילים ולשדר שמעבר למילים. ולכן, כאשר לומדים תורה מפי רב, אשרי מי שזוכה להתקרב לרבו, להקשיב באמת ולקלוט בנפשו את שפת הנשמה המתנגנת למעלה ממילים.

לתגובות ולקבלת המאמר המלא:
gemarabemunah@gmail.com

אולם נראה שניתן להעמיק יותר.

השדר שמעבר למילים

רבי חיים מרדכי קטץ, חתנו של המהרי"ל בלוח, כותב בהקדמתו ל'שיעורי הלכה' הסבר עמוק יותר: עיקר קניין התורה אינו רק על ידי הלימוד האינטלקטואלי, אלא ע"י החוויה הרוחנית של מסירת התורה מאת רב לתלמיד. הרב מלמד תורה לא רק במילים, אלא הוא מעביר לתלמידו גם את השדר שמעבר למילים, את ההתרגשות וחדוות הלימוד, את המסירות לתורה ואת הרגש שלו כלפי התורה. ולכן כשרוצים ללמוד תורה, לא מספיק רק לשמוע את המילים, אלא צריך 'לראות את הקולות', צריך לקלוט בנפש את שפת הנשמה. אם כן כאשר רבי דיבר על המשמעות של ראיית רבי מאיר מקרוב, הכוונה היא שכלל שמתקרבים לרב כך זוכים לקלוט טוב יותר את שפת הנשמה שהרב משדר מעבר למילים שהוא אומר. ולכן רבי אמר שאם היה זוכה להתקרב לרבי מאיר יותר, הוא היה מחודד יותר בלימוד.

כך הרב קטץ מלמדנו "כי עיקר תוכן החכמה היא צורתה, והנה כשהחכם יושב ודורש אינו יכול למסור בדברי פיו רק את חומר החכמה, אבל צורת החכמה, מה שמרגיש לבו, לב חכם, אי אפשר לו למסור במילים, כי צורתה דשמעתתא [=צורת השמועה], נשמת התורה, אינה נמסרת בדברים לחוד. ומפני חפץ לב החכם להעניק משפע חכמתו ולמסור מה שהוא מרגיש בעומק נפשו לזולתו פורצת זו החכמה ושופעת ע"י כל מהותו, מתבטאת

הרב יוסף ליב בלוח [להלן: מהרי"ל בלוח], ראש ישיבת טלי, נולד בלייב כ"א בשבט לפני למעלה מ-150 שנה. מסופר שאביו היה באותו זמן בעיר לייפציג לרגל מסחרו ובלילה חלם חלום מופלא שנמסר בידו ספר תורה. הוא התפעל כל כך מהחלום שהלך לרב המקום לפתור לו את חלומו. הרב אמר לו שמשמעות החלום היא שיוולד לו בן שיהיה דומה לספר תורה (ע"פ תנועת המוסר חלק ה עמ' 16). עוד נחזור לסיפור מיוחד זה ונדון בסוף המאמר בהצעה למשמעותו.

"וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרֵךְ" - מדוע?

מסופר בגמ' בעירובין (יג, ב) שרבי אמר שהוא מחודד בלימוד יותר מחבריו - כי כשהוא למד תורה מרבי מאיר הוא יושב בשורה מאחוריו. והוסיף שאם היה רואה אותו מלפניו הוא היה עוד יותר מחודד שנאמר "וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרֵךְ" (ישעיהו ל, כ). בירושלמי במסכת ביצה (ה, ב) מופיעה גירסה אחרת לסיפור כיצד רבי ראה את רבי מאיר. השאלה היא מדוע יש משמעות גדולה כל כך לראות מקרוב את הרב?

המהרש"א מסביר שלעיתים שפת הגוף מסייעת להבנת הכוונה של האדם "והוא שהדבור של אדם משתנה ומשתמע לפעמים לתרי אפי אבל מתוך עקימת שפתים וקריצת עינים שבאדם לפעמים יש להבין כוונתו של המדבר וז"ש והיו עיניך רואות לפניך את מוריק המורה לך כונת המדבר" (חדושי אגדות הוריות יב, א). ולכן ישנה חשיבות להתקרב לרב כדי ללמוד משפת הגוף שלו את כוונתו.

הרב אשר בוחבט

מה בין מכות מצרים לקריעת ים סוף להבנת גאולתנו?

מלפני ה'". ומכאן כל הדיבור מולו בעזיבת הארץ הוא במערכות הטבע - הים סוער ודג בולעו. אבל רק כשהוא שב לארצו חוזרת לו הנבואה ועל זאת שרים בשירת הים: "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה'". פסוק זה הוא ביטוי לכך שבחזרתנו לארצנו נזכה לגלות גילויים כקריעת ים סוף, כדוגמת "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף". ורואים זאת בשינוי התנובה החקלאית בארץ ישראל מארץ של שממה לארץ פורחת מכל טוב, כדברי מיכה הנביא "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹⁰.

יוסף "ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי א-להים יענה את שלום פרעה"⁴. המצרים הסבירו על פי זה את המציאות, שכן החרטומים מצביעים במכת כינים כי "אצבע א-להים היא", להראות שהכול נעשה על פי חוקי הטבע. והם לא יכלו להבין שיש גילוי חדש שהוא בשם הויה שמשנה את מערכות הטבע כפי שמופיע גם בשאלת פרעה "ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל לא ידעתי את ה'". ורק בקריעת ים סוף גם המצרים מבינים שיש שם הויה במציאות, כנאמר: "ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי ה' נלחם להם במצרים"⁶.

היחס בין גילוי שם א-להים לבין גילוי שם הויה הוא חשוב מאד בהבנת גאולתנו בחזרתנו לארצנו. בגלות, ההשגה היא בשם א-להים, שכן יונה הנביא בורח מפני ה' בעלייתו על אוניה תרשישה כדי לצאת מארץ ישראל; כי בארץ ישראל אתה מלפני ה' בהשגת הנבואה "ויקם יונה לברוח תרשישה

בעשר המכות המצרים לומדים ממכה למכה את כוחות ה' המתגלים בכל אופני המציאות, מלמטה למעלה, מהמים אל היבשה, ומהיבשה אל הצומח והחיות ועד כדי הכוכבים והאדם.

בנוסף, בקריעת ים סוף הגילוי היה פי חמישה ביחס למכות מצרים. בחלוקת חז"ל אנו רואים שאם במצרים לקו עשר, בים לקו חמישים וכן בחלוקת שאר הכפולות! וההסבר לכך הוא היחס בין האצבע לבין היד. ההבדל בין האצבע לבין היד הוא שהאצבע מייצגת את כוחות הטבע -

שזה עולם הגלגלים "כי אראה שמין מעשי אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת"², ואילו היד היא התערבות ושינוי בכוחות הטבע "וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים"³. היחס בין כוחות הטבע לבין שידוד מערכות הטבע מתגלה ביחס לשמות ה'. שם א-להים הוא גילוי מערכות הטבע; ושם זה היה ידוע במצרים עוד מתקופת

1. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק יד עור דעות בכפולת החמש רבי אליעזר שהיחס בין ארבעים למאתים ורבי עקיבא חמשים למאתים חמישים.
2. תהלים פרק ח פסוק ד
3. שמות פרק יד פסוק לא
4. בראשית פרק מא
5. שמות פרק ה
6. שמות פרק יד פסוק כה
7. יונה פרק א
8. שמות פרק טו פסוק יז
9. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיח עמוד א
10. מיכה פרק פסוק טו

בשיריו עלו ובאו גיבורי התנ"ך עליהם כתב לעתים רק בסוד, ברמיזה, וכך הסביר: "שמותיהם אינם נזכרים בשיר, כי בדור שלי, דור התנ"ך, לא היה צורך לומר מי האנשים הללו, כולנו היכרנו אותם באופן אישי..."

מילות פרידה מ'יורם טהרלב ז"ל

קום והתהלך בארץ

אישי... התנ"ך בדור שלי היה אחד ממקצועות הלימוד החשובים בבית הספר. אך לא רק בבית הספר. גם בחיי היום יום היינו אפופים תנ"ך. הטיול השנתי היה לאתרי קרבות מהתנ"ך ואפילו השמות שלנו נלקחו מהתנ"ך... "כאשר הרב קוק זצ"ל כתב לפני כמאה שנה על דור אשר יקום ו"ישיר ליופי וחיים ועדנה בלי די ינק מטל שמיים ומהדר כרמל ושרון שפעת רזי ההויה תקשיב אוזן עם חי ומעדן שירה ויופי חיים אור קודש ימלא, וההויה כולה לו תדובב: בחירי הריני לך מותרת", הוא ראה בעיני רוחו, כך נדמה לי, בטהרלב ודוגמתו את ניצניה של השירה העברית הארץ ישראלית העתידית. כאשר הרב צבי יהודה זצ"ל כתב לפני למעלה משבעים שנה: "כי אכן כאן מתוך עסק התורה בארץ ישראל מתגלית לך בפרטיותך השכינה בעולם הזה, ואך מתוכה מתגלה לך כל נוי של העולם וכל נוי של האילן", הוא תיאר את השירה החדשה של מי שראו דרך הארץ את השמים ושהשמים סיפרו להם על יופי הארץ.

ובמילים הללו חתם יורם את ספרו האחרון, "על ברכי אבות", למסכת אבות: "מדי פעם אני משתעשע במחשבה שרבי יהודה הנשיא לא רק חשב מה שאני חושב שהוא חשב, אלא אף ראה את המראות שאני ראיני. את כל עבודתו העניקת בעריכת המשנה השלים בעיר הזאת, בית שערים, השוכנת במרחק הליכה ברגל מהקיבוץ שבו גדלתי אני, קיבוץ יגור, ולמרגלות אותו הר הכרמל שהתנשא מול חלונו, כמו שהתנשא מול חלוני. ואולי אף יצא מפעם לפעם לטפס בשבילי ההר ולספר לבניו ולנכדיו על גבורתו של ברק בן אבינועם ועל אליהו הנביא ומלחמתו בנביאי הבעל, ממש כמו שאבי ז"ל סיפר לי."

ומי שעם שיריו יתהלך, עם תרמיל ומקל,

ודאי יפגוש בדרך שוב את ארץ ישראל.

בסוף השבוע שעבר נפרד עם ישראל מהמשורר, הפזמונאי, הסופר, (וכמו שנהג להוסיף בספריו בהומור האופייני לו - הסטנדאפיסט...) יורם טהרלב ז"ל. נדמה לי שלא היה בדור הזה אמן ששיקף ביצירתו, בצורה ייחודית כל כך, את היהדות ואת תחיית עם ישראל כפי שיוזם עשה בשיריו ובמילותיו. היה בו משהו מושעשע, מתגעגע, עורג, אוהב ומחובר בכל הווייתו לארץ הזאת, למה שמחבר אותנו זה לזה ולא-לוהינו, שבשמים ובארץ. זמן קצר לפני מלחמת יום הכיפורים כתב את המילים שקיבלו עם המלחמה משמעות רבה: "במקום שאליו אני הולך היו רבים כבר לפני. השאירו שבי, השאירו עץ, השאירו אבן לרגלי, ומה אני אשאיר אחרי, האם אשאיר איזה דבר?... היה לי חבר, היה לי אח, הושט לי יד כשאקרא, היה לי חבר, היה לי אח, הושט לי יד בעת צרה, אני אחיך, אל תשכח! היה לי חבר, היה לי אח". ויורם הושיט לנו את ידו הטובה, וגילה לנו בעזרתה את הארץ. בעתות צרה כבעתות שמחה כתב את פס הקול של דורנו, דור התחיה והתקומה. בעיניו הטובות, הנפקחות, כמו לראשונה, בחודש שבט, סיפר על 'ההר הירוק תמיד', הר הכרמל, למרגלותיו גדל בקיבוץ יגור ושבו גם עצם אותן בפעם האחרונה. מילות הציווי העתיקות "לך לך" לאבינו אברהם הפכו בפיו לקריאה הנצחית המשמיעה מגובה את הקול ההולך: לך לך, לך לך, לך לך! אתה האחר, אתה היחיד לך לך! "לך לך" פירושו להיות יהודי.

מילות ההבטחה לירושת הארץ: "קום והתהלך בארץ לארפה ולרחבה כי לך אֶתְנָנָה" (בראשית יג, יז), הפכו בידיו לאחד משירי האהבה היפים שנכתבו לארץ: "קום והתהלך בארץ בתרמיל ובמקל, ודאי תפגוש בדרך שוב את ארץ ישראל".

את זעקתם האילמת של יהודי ברית המועצות שמע כהד לקולם של גולי בית ראשון: "בלב הלילה שמעתי קול, זה קול אחי על נהרות בבל. תפילה אילמת, לא מנוחמת, אל ארץ ישראל".

בשיריו עלו ובאו גיבורי התנ"ך עליהם כתב לעתים רק בסוד, ברמיזה, וכך הסביר: "שמותיהם אינם נזכרים בשיר (השיר 'יעלה ויבוא'), כי בדור שלי, דור התנ"ך, לא היה צורך לומר מי האנשים הללו, כולנו היכרנו אותם באופן

הרב חגי לונדין

לנצח את ים-החיים

פרשת בשלח עוסקת בקריעת ים סוף. נס ים סוף תופס מקום בחז"ל יותר מאשר שאר הנסים שהיו ביציאת מצרים. חז"ל חולקים ביניהם האם המצרים לקו פי 4 או פי 5 על הים מאשר בשאר המכות.

בעשר המכות למדנו כי ניתן לשנות את הטבע אולם נותרנו עדיין במסגרת הטבע. המים הופכים לדם, הצפרדעים מתרבים, העלטה מתגברת - כל אלה הם נסים גדולים אולם הם נסים שמגלים צדדים חדשים בתוך הטבע. קריעת ים סוף זהו נס ברמה אחרת - שינוי של מערכת הטבע מיסודה. המהר"ל בספרו גבורות ה' מלמד אותנו כי הים הוא ביטוי לטבע בשיא רוחבו. המים, כדבריו, אין להם 'צורה'. היינו, למים אין מסגרת, הם מקבלים את צורתם בהתאם לכלי שבו הם נמצאים. החומריות, היא מתפשטת ללא גבול אם לא משתלטים עליה. קריעת ים סוף היא ביטוי לשידוד מוחלט של העקרונות עליהם מושגת העולם החומרי. ניתן לקרוע את ים סוף.

ניתן להפוך את הטבע לחלוטין. אפשר לנצח כל מכוש. מובן שנס זה מעורר חלחלה בעולם: 'חיל אחז יושבי פלשת', 'אז נבהלו אלופי אדום'. הולך ומתברר לאומות העולם שנוולד פה עם שמביא סדר חדש לעולם.

כיצד קורעים את ים סוף? כיצד משנים את הטבע מיסודו? אומר המדרש: 'בזכות מה נבקע ים סוף? בשכר אברהם אבינו שביקע עצי העולה (בעקדת יצחק)'.

בזכות מסירות הנפש ניתן לשנות את הטבע מהיסוד. רק בזכות המסירות לנקודה הא-לוהית שבאדם ניתן להתמודד מול כל המשברים והכישלונות הטבעיים. להצליח לקרוע את ים סוף ולהגיע לארץ ישראל.

לדבר תורה שבועי מצולם ומשוכתב מהרב לונדין -
ניתן לשלוח הודעת וואטסאפ (!) למספר 0545753771

שתבקש ממנו. לה ברור שהוא צריך לדעת ולכן היא מתאכזבת כאשר ציפיותיה ממנו אינן מתמלאות. עקב כך, היא גם מאשימה אותו שלא אכפת לו ממנה. ע"י התרגול התברר לה שכאשר נקלעה למצב שהיה קשה לה עם הילדים, הוא בכלל לא זכר מצב כזה. הסתבר שהוא היה עסוק במחשבות על עניינים שמטרידים אותו ולכן לא זכר. נחום נוכח בתרגול שהוא אינו מצליח לבטא את עצמו כפי שהוא מתכוון, ושעל פי רוב הוא נוכח-נפקד. כלומר אמנם הוא נוכח פיזית, אך מחשבותיו נושאות אותו החוצה. הוא אמר שהוא לא מוכן לקחת אחריות במקום שזו אחריות שלה. תוך כדי התרגול, עלה אצלו כעס מודחק עליה שמתנהגת מבחינתו כמו ילדה קטנה שרוצה דורשת שייקח אחריות עליה ועל מה שקורה בבית. הוא לא רצה לקלקל אווירה ולכן כשדרשה ממנו, לא ביטא את כעסו ויצר עוד התרחקות מאשתו. בסיום הפגישה, הם שיתפו שעתה הם מבינים שהם בכלל לא יודעים לתקשר נכון ואינם מודעים למה שמניע אותם. הגילויים שגילו על עצמם בפגישה, הביאו אותם לידיעה שתקשורת זוגית נכונה, היא **אומנות בפני עצמה והם רק בתחילתה**. הם יצאו מחד עם חששות מה עוד יגלו על עצמם, ומאידך, עם סקרנות בגילוי העצמי ובהתקרבות הרגשית.

בהם, הם יתיישבו על הלב, ולאחר הפנמתם הביטוי המעשי יהיה פשוט וקל יותר.

בביטוי המעשי:

- ✓ לבדוק אם מה שפירשתי, תואם את הכוונה של בן הזוג.
- ✓ להשתמש במילים ובמשפטים שיש בהם אכפתיות והתעניינות אמיתית.
- ✓ לגלות רצון, אחריות ויכולת להוביל את השיחה, למקום טוב ומובן.
- ✓ להרגיש חברים ולדבר מתוך יחס וערך עצמי שווה.
- ✓ לחפש את המשותף, מה שנותן תחושת יחד, הבנות והסכמות.
- ✓ להתבונן תוך כדי הקשבה ודיבור, גם על שפת הגוף ולשקף אותה.
- ✓ להתבונן מה זה אומר לנו, מה מרגישים וחושבים בעקבות כך, מה קורה לנו.
- ✓ לשקף ולדבר מתוך הלב, באופן רגשי ואותנטי.
- ✓ להתמקד בשיחה רק בקושי אחד מתוך הדברים שעולים, ולבטא את הרגשות המתלווים לקושי.
- ✓ לא להימנע משיח טעון בגלל חשש ממריבה כי זה פתח לריחוק זוגי, ובנוסף, זה עלול להגיע לממדים גדולים שכבר לא תהיה שליטה והריחוק יהיה מלווה בהתפרצויות קשות.
- נחום וחיה, נשואים כעשרים שנה. הם אוהבים, אך נופלים למריבות ואין להם מושג למה זה קורה. התחלנו לתרגל תקשורת זוגית מקרבת. תוך כדי התרגול ותוך כדי המשוב שלי למה שקורה ביניהם, חיה גילתה שהיא מצפה מבעלה לדברים, גם בלי

בשבוע שעבר סקרנו את הגורמים לקשיים בתקשורת זוגית, שבמקום לקרב ולחבר יוצרים מצבים של התרחקות וסבל רב.

הפתח לתקשורת נכונה בנישואין הוא הכלל שחשוב שנאמר לעצמנו:

שהדברים שאנחנו שומעים ורואים אך לא מבררים - אנחנו לא מבינים.

כאשר הכלל הזה לנגד עינינו, נוכל להתחיל ולפתח תקשורת מוכרת ומקרכת.

מעט מהמשמעויות הנגזרות מהכלל הזה, עיקרן **במחשבה:**

- ✓ גם אם מדברים כביכול באותה שפה לשונית, באמת, שנינו מדברים בשפות שונות.
- ✓ יש בינינו פערים במחשבות וברגשות, מעצם היותנו גבר ואשה וממנטליות חיים שונה ומנוגדת.
- ✓ זה בסדר, נורמאלי ובריא שיש בינינו פערים. הפערים מאפשרים לכל אחד להעניק ממה שיש לו לתת, לשני.
- ✓ לא הגיוני ולא חכם להגיב על משפט שנאמר, אם עוד לא יודעים מהי כוונתו של האומר.
- ✓ שנינו רוצים שיהיה לנו טוב ביחד, אז למה לחשוך בשני שיש לו כוונות שליליות?
- ✓ גם אם אחד התבטא באופן שלילי או שהפרשנות שלילית, יש לשני בחירה ליצור שיחה נעימה. כי מי שמגיב מתוך אינסטינקט ללא בחירה, הוא נשלט על ידו, וייחודיותו של האדם הריהי בכוח הבחירה.
- ✓ לקחת אחריות אישית על התקשורת, מבלי לצפות שהשני יפעל ובוודאי מבלי להאשים.
- כאשר משננים את המשפטים הנ"ל מתוך אמונה

*יועצת אישית זוגית ומדריכת כלות

לתגובות ולשאלות וכן להצעת נישאים המעניינים אתכם -
 esteravr@gmail.com
 מאמרים נוספים בנושא זוגיות
 ניתן למצוא באתר מכון מאיר >

זהות*

העמונים והמואבים, הארמים והאדומים? איפה הן כל האימפריות האדירות, שהחריבו שוב ושוב את מולדתו של העם היהודי - המצרים והאשורים, הבבלים והפרסים, היוונים והרומאים, הביזנטים והממלוכים? כולם נעלמו, ירדו מעל במת ההיסטוריה האנושית או שנשארו רק במוזיאונים ובספרי הלימוד. אבל העם היהודי חי וקיים, מתמיד באמונתו ושומר על זהותו, העיקר הגדול - זכה לחזור אל מולדתו העתיקה ולהקים בה מחדש את מדינתו, שאלה מתקבצים נדחי העם מכל ארבע כנפות תבל. האם זה לא ניצחון, ניצחון של אמונת ישראל על כל האמונות והדתות? האם לא היה שווה לסבול ארבעת אלפים שנה כדי להכריז: ה' הוא האלוהים?

השאלה הגדולה היא: מה נתן כוח לאותם מעטים להחזיק מעמד במשך אלפי שנים? תשובתו של הרב סולוביצ'יק באותה מסה היא במלה אחת: ייעוד. ייעוד גדול וחזון נעלה נותנים כוח, לפעמים כמעט בלתי אנושי, לעמוד בגורל קשה. האמונה בא-לוהים, נותן התורה, והחזון של הפצת האמונה לכל בני האדם, נתנו לעם ישראל את הכוחות העל-אנושיים להחזיק מעמד מול הכוחות הגדולים והחזקים ביותר עלי אדמות. אני משוכנע, שללא האמונה וללא התורה וללא חזון אחרית הימים לא יוכל עם ישראל להחזיק מעמד אפילו דורות אחדים...

...כבר ספר בראשית, שמתאר את חיי האבות והאמהות של עם ישראל, מלא במלחמות ובמאבקים ובמשברים בלתי פוסקים. לידתו של עם ישראל היא מתוך מאתיים ועשר שנות שעבוד במצרים, שאחריהן ארבעים שנה של מסע תלאות במדבר סיני, אבל לא רק לידתו של העם כרוכה בייסורים, כל התנ"ך מלא במלחמות ובמאבקים של עם ישראל על קיומו. מי שקורא את "קדמוניות היהודים" של יוסף בן מתתיהו רואה, שגם תולדות ישראל בימי הבית השני מלאים במלחמות ובמרידות. גם מי שקורא את החיבור המונומנטלי של בין ציון דינור (הסטוריון חשוב, שהיה גם שר החינוך הראשון של מדינת ישראל "ישראל בגולה", רואה שכל אלפיים שנות גלותנו היו בעצם, מאבק בלתי פוסק על קיומנו.

כל המאבקים האלה היו, כמובן, כרוכים בקרבנות רבים ובמחיר אישי ולאומי כבד ביותר. רבים עייפו ומאסו במחיר הכבד הזה ונטשו את העם היהודי על ידי התבוללות והמרת דת. במסה שהזכרתי במכתב הקודם שלי - "קול דודי דופק", של הרב סולוביצ'יק, משתמש הרב במושג "גורל יהודי" כדי לתאר את תולדות עמנו. אכן, גורל קשה רודף אחרינו בכל תולדותינו, קשה להיות יהודי.

אבל המעטים שהחזיקו מעמד והתמידו במאבק זכו לראות את הניצחון: איפה הם כל העמים שנלחמו בישראל ועשו בו שמות - הכנענים והפלישתים,

*מתוך הספר 'מכתבים לטליה', דב אינדיג

טבע ארץ־ישראלי / יפה

אַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל,
 אֵינָהּ סֵתֶם מִטֶּבֶעַ לְשׁוֹן
 וְחִלְלָהּ - לֹא מִטֶּבֶעַ עוֹבֵר לְסוֹחֵר,
 טְבוּעָה אֶת בְּנִשְׁמֹתֶינוּ
 וְאֵנָה טְבוּעִים בָּהּ .

טְבוּעֵינוּ מִתְגַּלִּית בָּהּ
 וְטְבֵּעָה מִתְגַּלֶּה בָּנוּ
 בָּהּ, אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל,
 הַטֶּבֶעַ הוּא אֱלֹקֵי
 וּבְמִשְׁוֹשׁ טְבוּעֵנוּ הָאֱלֹקֵי
 מִתְגַּלֶּה בָּהּ בְּאֶפֶן טְבוּעֵי
 בּוֹרְאָנוּ-בּוֹחֲרֵנוּ בְּמִלּוֹא הַדָּר,
 אֶרְצוּ שְׁלוֹ - בָּהּ טֶבֶעַ אֶת חוֹתְמוֹ.

לֹא נִתֵּיר לְאִישׁ לְהִטְבִּיעֵנוּ
 לְהִטְבִּיעֵנוּ עָלֵינוּ חִלְלָהּ חוֹתֶם שֶׁל גּוֹיִים!
 כִּי מִדְּרָה הַטֶּבֶעַ אֵנָה לָהּ וְאֵת לָנוּ
 עֲדוּיִים בְּטִבְעֶת קִדְשֵׁינוּ

מאירי

עלון ערוץ מאיר להורים ולילדים
כרשת בשלה

- מה יכול להסביע אוניה ולא שוקל כלום? חור...
- איך קוראים למוכר פלאפלי? שמחה ריף...

(מתוך פורום הבדיחות באתר)

פרשה מאירה

אין יאוש בעולם!

בפרשת בשלח מספר על קריעת ים סוף. הנס היה עצום: הים נקרע לשנים וכך בני ישראל נצלו מהמצרים שרדפו אחריהם.

אבל רגע לפני שהים נבקע, המצב היה קשה מאוד. הים חסם את הדרך מלפנים, מאחור המצרים מגיעים בכלי רכב ופראשים. הכל ממש נראה אבוד! אין סכוי! אך כמו שאנחנו יודעים, למרות הכל עם ישראל נצל, הים נבקע והמצרים טבעו בו.

אנחנו יכולים ללמד מספור קריעת הים, שגם כאשר נראה לנו שהמצב ממש קשה ואין סכוי לצאת ממנו בשלום, אסור להתיאש! בני ישראל נצלו כנגד כל הסכויים הנראים לעין, וזכו לנסים גדולים עד כדי כך שכלם פתחו בשירה: אשירה לה' כי גאה גאה!

שאלות בפרשה

1. מי לקח את עצמות יוסף ממצרים?
2. מי אמר למי 'התייצבו וראו את ישועת ה'?
3. על מה נאמר שהוא עמד כמו חומה מימין ומשמאל?
4. איזה דבר מיוחד היה בעמוד הענן בקריעת הים?
5. מי שרה עם הנשים בתופים?
6. איפה היו שנים עשר מעיינות ושבעים תמרים?
7. מה קרה למן שהוא שר למחרת?
8. על איזו מלחמה מסופר בסוף הפרשה?

חידת חדגא - הסבירו:

לא יכלו לשתות בגלל 'מרים', אבל זכו לשתות בזכות 'מרים'

חידת פולקע:

מה הקשר בין ידיו של משה רבינו לבין נחש?

מילים מבולבלות

זהו את המילים והביטויים מתוך שירת הים!

1 השועלי	2 אדר ימי	3 שעמום עמי
4 ירה אש	5 מרמה בי	6 זועם תקין
7 הבלון	8 מימיה	9 מזון
10 קדשם	11 עצרת	12 מיינך

תמונות בפרשה

מצאו למה רומזות התמונות!

1 אדם על סוס	2 גלגל	3 גיטרה
4 סלע	5 גבעה	6 חרב
7 דינר	8 סיר	9 ציפור

שוב פלשתים תוקפים

מגילת דוד 131

הרב שלמה אבינר

בראשי האילנות, זה הזמן, כי בגלל הרעש הפלשתים לא ישמעו אתכם מתקרבים. ואז תצעק "קדימה!". צריך היה אקץ לשלב שם בפאזל ולהקטין, אך עשינו כדבר ד', והכל קרה בדיוק כפי שצאמר לנו, ונצחנו. כפונן המשכנו להכות בהם עוד בשטחים רחבים. ב"ה שלא עזב את עמו.

מובן, הפלשתים לא מותרים. היה צפוי. הם חושבים שהאקץ שלהם. לא! היא שלנו. ד' נתן אותה לנו. הפעם הם באו בכוחות מגברים והתפשטו על כל עמק רפאים. אני צריך לתקף, אבל איך? הם מאד חזקים. אני רואה דרך גיונית כיצד אוכל לנצח. לכן אשאל את האורים ותמים. ב"ה קבלתי תשובה: - אל תתקף אותם פנים אל פנים. לא תוכל לגבר עליהם. תעשה אגוף והתמקם מאחוריהם בהחבא. יש שם אילנות, התחבאו מאחוריהם בלי שישמעו אתכם וזכו לסיכון, כמו בפאזל. כאשר תשמע רשרוש עלים

מלכים ב ה כב-כה. רש"י. מצודות. רלב"ג.

מידת שנאת חנם גם היא צריכה להתעלות, לא תעכב את התשובה ואת הגאולה השלמה מכללות ישראל. צריכין לפתח אורות גדולים להבין ולהשכיל, שגם מפירודי הדעות יוצאת טובה כללית. מתוך כך אין המדות הרעות, הדבוקות כפסולת בתוך האוכל של קדושת ישראל, מתחברות ביחד, ובפנימיות הלב הקשר גדול ועצום, ונמצא שצד הטוב מתאחד וצד הרע מתפזר, ויתפרדו כל פועלי און. אורות ישראל, קמט

הרב שלמה אבינר

אמא למה ילדת אותי?

כי הוא אוהב את החיים. לכן יש לגלות מתוך שיחה אוהבת מה בדיוק מציק לה, ואז לחפש נתיבים להעניק לה ולתקן. ואם אלו דברים שאי אפשר לתקן, אז יש להסביר לה ולתת לה להבין שצריך תמיד להסתכל על הכל בפרופורציה, ולברר ביחד אתה מה הם הדברים הטובים שיש לה בחיים, ושהם רבים לאין ערוך מן הדברים אשר לא טובים.

מאושר, יש יותר ילודה. הרי החיים מאושרים, אז נביא לעולם עוד יצורים מאושרים, וגם משפחה היא אושר. לעומת זאת, ככל שעם אומלל, יש לו פחות ילדים, כי למה להביא לעולם עוד יצורים אומללים, ובמיוחד שגידול ילדים הוא טרחה גדולה (עיי' ספר אורות קיב ד"ה הנעם). אך על פי רוב השאלה היא נפשית, משהו קשה לה בחיים. מי שטוב לו אינו שואל שאלות כאלה,

ש: מה אני עונה לילדה שלי השואלת אותי: אמא למה ילדת אותי?

ת: אצלה אין זו שאלה עיונית אלא נפשית. ייתכן שמשוה קשה לה בחיים. מבחינה הגיונית, התשובה פשוטה: כי אני אוהבת אותך, כי החיים טובים, ונתתי לך את המתנה הכי טובה בעולם. ככל שעם

// הרב שלמה אבינר

כשאתה רואה עץ

אכן, לפני כ-120 שנה, הארץ החלה לפרוח, ומאז סימן זה לא איכזב, ארצנו הולכת ונבנית, ועל אף כל המגרעות החמורות שאפשר לראות בחיינו הציבוריים, חייבים אנו להודות שאנו קמים לתחייה עלינו לשמוח על כך ולהחזיק מעמד ולהביט קדימה.

שלושים מיל מזה או מזה... יכול אתה לרכב עשרה מילין בסביבה זו ולא יקרו בדרכך גם עשרה אנשים...

האם שמעתם זאת? "לא היה עץ ולא שיח, אפילו זית!"

לכן כאשר אני רואה עץ, אני רואה שעם ישראל קם לתחייה בארצו.

במשך קרוב לאלפיים שנה הארץ הזאת היתה ברוגז אתנו ולא האירה לנו פנים. כמובן, לא במקרה, "מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מאדמתנו".

כך גם כתב לפני 170 שנה הסופר הצרפתי אלפונס דה-למרטין:

"(מחוץ לחומות ירושלים) אכן לא ראינו שום חי, לא שמענו שום קול חי, מצאנו אותה ריקנות, אותה דממה... שהיינו מצפים למצוא נוכח השערים הקבורים של פומפיאה או הרקולאנוס... דממת עולם גמורה שוררת בעיר, בדרכי המלך, ככפרים... קברו של עם שלם"

כידוע, רבותינו הסתייגו מחשבונות משיחיים. הם אפילו אמרו: "תפח עצמן של מחשבי קיצין" (סנהדרין צז ב).

אם כן, כיצד נדע שהקץ הקץ? הם השיבו: "אין לך קץ מגולה מזה שנאמר: 'ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו, ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא' (יחזקאל לו ח. סנהדרין צח א)". רש"י מסביר: אם אתה רואה שארץ ישראל נותנת פירות בעין יפה דע לך שהגיע קץ הגלות.

כשאתה מהלך בדרך ולפניך עומד עץ, מה אתה בעצם רואה? מן הסתם עץ, וזה ודאי נכון. אך יותר מזה, הרבה יותר מזה. הסופר האמריקאי מרק טווין כתב לפני מאה

ושלושים שנה בהיותו בארץ:

"... ארץ שממה שאדמתה עשירה למדי, אלה עולה שמיר ושית מרחב דומם ואבל. יש כאן עזובה, שאפילו הדמיון אינו יכול להעניק לה תפארת חיים ומעש, הגענו בשלום להר התבור. כל הדרך כולה לא ראינו נפש חיה, בשום מקום כמעט לא היה לא עץ ולא שיח אפילו הזית והצבר, אותם ידידים נאמנים של אדמת זיבורית, כמעט נטשו את הארץ...

"... ארץ ישראל יושבת בשק ואפר מרחף עליה כישופה של קללה ששצפה את שדותיה, ואסרה תעצומות כוחה באזיקים, ארץ ישראל שוממה וחסרת חמדה, ארץ ישראל שוב אינה שייכת לעולם המעשה הזה...
"אף כפר אחד לא תמצא לכל אורכו למרחק

חיה חיות

קריאות חדשות בתורה

על פרשיות התורה חגים ומועדים.

כולל מאה וארבע קריאות מקוריות בפרשיות השבוע, חגי ישראל ותחיית האומה בארצה.

מאת הרב ברוך אפרתי.

352 עמ', כ. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר **החדש** www.ChavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה בדפני ספרים רח' אבן ישראל 3 ירושלים

שליחת הציבור שלכם

מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי? איתנו אתם יכולים!

הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע ופרסום בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ

הדבקות מודעות בבתי הכנסת וברכוזים דתיים

דיוור ישיר בכל רחבי הארץ

היקטות מיוחדות:

- קדם דפוס ודפוס
- איסוף ונתינת מוצרים בניילון
- לפי הזמנה, הידוק בטיחות הכנסות אינסטרטגים לעלונים

לפרטים: 052-8908518
00528908518@gmail.com